

гарантованою зачіпкою для слухача, адже, як відомо, зорво інформація сприймається краще. Як пояснює С. Патра, журналістка медіацентру Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», створення буктрейлера вимагає від автора оригінальності, креативності, розвитку творчого смаку та володіннями комп'ютерними технологіями. Такий новітній мультимедійний процес робить потенційну аудиторію набагато ширшою. Він дозволяє динамічніше пояснити реципієнту суть книги та стає повноцінною мультимедійною рекламою аудіовидання [4].

Отже, можна зробити висновок, що аудіокнига – це технологія, яка віднедавна почала розвиватися у видавничому просторі. Вона має низку переваг у порівнянні з друкованими чи іншими видами електронних видань та виконує безліч корисних функцій у сучасному медіапросторі. Та, як показав аналіз, звичайного озвучування для створення якісного аудіопродукту – недостатньо. Різноманітні чинники необхідні для повноцінного сприймання реципієнтом такого видання та просування аудіокниги. Тому створення обкладинки на платформі, правильно підібрані голоси героїв, приємний тембр, інтонація, емоційні акценти, оптимальна швидкість мовлення, музичний супровід, створення звукових спецефектів та буктрейлера – це одні з найважливіших внутрішніх ресурсів аудіокниги як інструменту промоції.

Список використаних джерел

1. Аудіокниги у навчанні. *Основа: видавнича група: вебсайт.* URL: http://osnova.com.ua/news/1501%D0%90%D1%83%D0%B4%D1%96%D0%BE%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B8_%D1%83_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%96 (дата звернення: 30.03.2021).
2. ДСТУ 7157:2010. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2010.
3. Запис аудіокниг. *Mart Sound Production: вебсайт.* URL: <https://martsound.com.ua/uk/recording-audio-books/> (дата звернення: 29.03.2021).
4. Патра С. Буктрейлер як засіб реклами книговидавничої продукції. *Відкритий Міжнародний університет розвитку людини «Україна»:* вебсайт. URL: <https://uu.edu.ua/buktreileri> (дата звернення: 30.03.2021).
5. Погрібна О. О. Українськомовні аудіокниги: види, функції, асортимент, переваги й недоліки. Український Інформаційний Простір. Теорія і практика сучасної журналістики та видавничої справи. 2019. Число 6. С. 83–100. URL: <http://ukrinfospace.knukim.edu.ua/article/view/219776/219641> (дата звернення: 29.03.2021).
6. Чому аудіокниги стають дедалі популярнішими у світі: дослідницький дайджест. *Книжковий блог Yakaboo:* вебсайт. URL: <https://blog.yakaboo.ua/audioknygy-daigest/> (дата звернення: 30.03.2021).

Науковий керівник: к. н. с. к., доцентка Іванченко О. В.

Нянько В.О.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННОГО КОНСПЕКТУ ЛЕКЦІЙ ЯК ВИДУ НАВЧАЛЬНОГО ВИДАННЯ

Із прогресивністю світу, технологій змінюються звички, пріоритети людей загалом. В епоху діджиталізації особливо молоде покоління (студенти) швидко опановує нове й рухається в ногу з часом. На одному щаблі зі здобуттям освіти є саморозвиток і реалізація себе як частини суспільства. Важливо вміти розпоряджатись своїм часом правильно й відсіювати зайве. Тому особливо актуальною є тема «Розробка електронного конспекту лекцій як виду навчального видання». Лекції містять фактаж і новизну з поданої теми, що й необхідно для початкового етапу вивчення курсу. А також у зручній електронній формі, доступній на будь-якому гаджеті.

Метою дослідження є розкриття алгоритму написання конспекту лекцій.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- охарактеризувати конспект відповідно до стандарту «Види видань»;
- визначити ознаки конспекту лекцій за джерелами;

–дослідити джерела щодо опису формування конспекту лекцій.

Ступінь наукового опрацювання окресленої теми є високим. Варто врахувати державні стандарти [1], які є офіційними документами, й регулюють видавничу сферу, зокрема, складання конспекту лекцій. Окрім цього, радимо зосередитись на авторах, які мають неабиякий бекграунд у видавничій справі. Перш за все, потрібно зазначити М. Тимошика [6] та його книги: «Книга для автора, редактора, видавця». Цей підручник містить здебільшого теорію. А практичні навички, які межують зі стандартами, й допоможуть створити зручний аналог друкованої книги описує В. Шевченко [7] в книзі «Типографіка та модульність реклами». Очно варто познайомитись із готовими конспектами лекцій [2, 4, 5]. Однак дослідження показало потребу в оновленні поняття конспект лекцій і показати його важливість для студента й викладача на основі вищевказаних джерел.

Конспект лекцій це ґрунтовна підготовка для викладача й студента одночасно. Готуючи конспект, викладач детальніше вивчає курс, а студент має змогу вивчити основне з предмету, не витрачаючи час на структурування літератури з додаткових джерел.

Відповідно до стандарту «Видання основні види. Терміни та визначення понять» ДСТУ 3017:2015 [1, 13] існує такий вид видання як навчальний. Він налічує понад десяток підвидів навчальної літератури, яка різниться кількістю сторінок, змістом, різноманітністю наповнення. Серед навчальних видань: підручник, навчальний посібник, хрестоматія, практикум робочий зошит, конспект лекцій тощо.

Стандарт визначає конспект лекцій як вид навчального видання стислого викладу курсу лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни.

Водночас М. Тимошик [6, 303] підтримує думку авторського колективу за редакцією С. Антонової, які групують навчальні видання за цільовим призначенням за чотирма блоками: програмно-методичний, навчально-методичний, навчально-допоміжний. Враховуючи поділ державного стандарту, однак, спрощуючи типологію навчальних видань, він подає в ієрархії від актуальнішого до менш використовуваного виду: підручник;

- навчальний посібник;
- наочний посібник;
- конспект лекцій;
- практикум;
- збірник вправ;
- хрестоматія;
- книга для читання.

Очевидно, що конспект лекцій є необхідним і не менш популярним серед інших видань. М. Тимошик [6, 304] називає такі ознаки конспекту лекцій у своєму підручнику «Книга для автора, редактора, видавця»:

- послідовність і строга системність подачі матеріалу (від простого до складнішого);
- доступність викладу, зорієнтована на вікові особливості та освітній рівень читача;
- чітка й детальна структурованість усіх складових змістової частини;
- відповідність змісту та проблематики затвердженій програмі;
- відібраний і перевірений практикою фактичний матеріал;
- відсутність полеміки;
- наявність блоків для самостійних завдань, контрольних запитань і вправ;
- регламентоване державними стандартами художньо-технічне оформлення та високоякісне поліграфічне виконання.

Дослідивши конспекти лекції Л. Завгородньої [2, 3], І. Золотарьової [4, 3], В. Кравченка, І. Робак, А. Громова [5, 5] можна стверджувати, що тексти лекцій мають схожі характеристики. Як вказує Л. Котлова [3, 20], тексти лекційних конспектів мають високий науково-методичний рівень і містять довідковий апарат. Література пов'язана з практичними завданнями, простежуються міжпредметні зв'язки. Також конспект може містити цікаві

приклади, діаграми, таблиці, які зацікавлять студента й слугуватимуть супутньою інформацією для вивчення.

Автори вищевказаних конспектів використовують усталену структуру конспекту лекцій:

- навчально-тематичний план (теми, підтеми, кількість годин відповідно до навчального плану);

- назва лекції;

- план лекції;

- текст лекцій;

- список літератури;

- додатки.

Дослідниця Л. Котова [3, 22], рекомендує при створенні конспекту лекцій врахувати відповідність розділів темам дисциплін, які у свою чергу мають бути однаковими за обсягами. Зазвичай текст лекцій розраховують на годину опрацювання, це в межах 16.000-20.000 знаків.

Як визначає авторка видання «Типографіка та модульність реклами» В. Шевченко [7, 61], найбільш зручним для читання є кегель 9-10 п. Однак все залежить від розмірів сторінки, гарнітури, накреслення. Наприклад, авторка рекомендує таку довжину рядка, аби вміщувались 90-100 знаків.

За словами В. Шевченко [7, 64], шрифт основного тексту має бути простим і читабельним, легко уніфікуватись і бути помітним через свою контрастність. Текстовими шрифтами можуть бути гарнітури як із засічками, так і рубані, але не декоративні.

До гарнітур, які відповідають вимогам основного тексту, В. Шевченко [7, 67], визначає такі шрифти, що:

- не привертають увагу самі по собі;

- мають символи округлої й овальної форми;

- забезпечують достатній контраст між малими і великими буквами;

- мають середню насиченість.

Спростити сприйняття тексту студентом, можливо кількома способами, додавши простору в текст, радить авторка видання «Типографіка та модульність реклами». Можна збільшити інтерліньяж (відстань між рядками тексту), винести лапки на поля сторінки, виділити текст, використовувати лише одне накреслення, збільшити кегель, змінити гарнітуру, виділити слово, застосувати втягування, зміну кольору, обрамлення чи виворітку [7; 70].

В. Шевченко [7, 71], радить стосовно заголовку – якщо основний текст складений шрифтами з засічками, для заголовків обирають рубані гарнітури й навпаки. Наприклад, допускається таке поєднання гарнітур:

текст Time New Roman

- текст Newton

- текст Arial Narrow

- заголовок Arial

- заголовок Pragmatica

- **заголовок Arial Black**

Водночас текст на екрані краще сприймається, коли він складений рубаними гарнітурами. Найкраще – Arial, Tahoma, Pragmatica.

Як вважає авторка, курсив краще використовувати в підзаголовках, рядках із іменем автора, бічних заголовках. А напівжирне накреслення чи підкреслення символів в основному тексті затемнює текст і робить його схожим на дошку для шахів. Уникнути цього можна, використавши курсив або капітелій.

Отже, конспект лекцій є необхідним навчальним виданням, створення якого потребує особливої уваги. Конспект має донести до студента фактаж у зрозумілій та читабельній формі. Його мета є не лише навчати, а й заохотити до пошуку джерел.

Список використаних джерел

1. ДСТУ 3017:2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ, 2015. 38 с. (Інформація та документація).
2. Завгородня Л. В. Основи літературного редагування та коректури : навчальний посібник. Черкаси, 2010. 164 с.
3. Загальні вимоги до змісту та оформлення навчальних посібників та навчальнометодичної літератури / уклад. Л. О. Котлова. Житомир, 2014. 56 с.
4. Золотарьова І.М. Конспект лекцій з дисципліни «Психологія». Харків, 2011. 35 с.
5. Кравченко В. І., Робак І. Ю., Громов А. А. Політологія: конспект лекцій для студентів. Харків, 2012. 137 с.
6. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця : практичний посібник. Київ, 2006. 506 с.
7. Шевченко В. Е. Типографіка та модульність реклами. 2017. 60 с. URL: <https://issuu.com/victoryshe/docs/24-typography-modul-1>

Науковий керівник: кандидатка філологічних наук, доцентка Погрібна О. О.

Семенюк В. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ КОНТЕНТУ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ЖУРНАЛЬНИХ ВИДАНЬ

Невпинний прогрес супроводжується розвитком технологій і відкриттями, що втілюються у наукових винаходах і новітніх рішеннях. Такі зміни мають властивість швидко поширюватися і впливати на життя і побут людей. Відтак з'являється необхідність у вчасному та доступному огляді та поясненні всіх наукових надбань. Саме тому в межах різних світових освітніх ініціатив формується система науково-популярної преси, що стає і наразі залишається одним із провідних каналів зв'язку між наукою і суспільством. Зважаючи на це актуальним є дослідження формування науково-популярного наповнення видань й проблематика створення відповідного контенту [6, с. 403].

Загальне спостереження за сучасним суспільством демонструє доволі активне зростання інтересу до наукових знань, що зумовлене новими умовами доступності інформації, які передбачають появу великої кількості джерел, безкоштовних веб-порталів та онлайн-версій платних видань, де частина матеріалів часто є безкоштовною. А також усвідомлення того, що багато відкриттів, досягнень і досліджень у сфері науки, наразі швидко знаходять реалізацію в нашому повсякденному житті, адже працюють на комфорт побуту звичайної людини. Та не зважаючи на вигідні можливості мережевих ресурсів, традиційні науково-популярні видання у світовій практиці зостаються поширеними просвітницькими джерелами [1, с. 9–12].

Аналізуючи розвиток науково-популярної періодики, можна відмітити тенденцію, що склалася у способі реалізації згаданого контенту. Так найпопулярнішим і найбільш поширеним втіленням став формат саме журнального видання. Відповідне спрямування можна пояснити особливістю змістового наповнення, що передбачає унікальні тексти та фото з найрізноманітнішої загальної та вузькоспеціалізованої тематики. А також можливостями виняткового поліграфічного виконання, яке характеризується привабливим дизайном, креативною версткою, якісним друком, застосуванням широкого спектру яскравих кольорів, портативністю тощо. Тож термінологічно журнал можна назвати друкованим або електронним виданням з матеріалами на різні суспільно-політичні, наукові, розважальні, виробничі та інші теми, з публікацією літературних та публіцистичних творів, ілюстрацій та фотоматеріалів [1, с. 9–12].

Вивчення природи та з'ясування особливостей науково-популярного видання вимагає пояснення його лексичного значення, відповідно до етимологічної складової його змісту. Так Національний стандарт України «ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» визначає термін як видання, що містить відомості про дослідження в галузі науки, техніки, виробництва, культури, освіти, мистецтва